

Van dit betoog en de daarbij aansluitende oproep tot solidariteit (wij komen daar in hoofdstuk 12 op terug) had van Randwijk, toen hij eenmaal de illegale brochures in handen had, vijf honderd exemplaren aan een lid van de *De Vonk*-groep gegeven; dat lid werd in maart gearresteerd en noemde van Randwijks naam. Op een ochtend vroeg kwam de inval. 'Ze deden met een looper de deur open, Viebahn' (een *Kriminalsekretär*, verbonden aan Lages' *Aussenstelle*) 'en een paar Hollandse SD'ers. Henk en ik', aldus later Ada van Randwijk,

'hadden spionagemateriaal, dat lag gewoon op het nachtkastje. Ik liep nog in peignoir en de Hollanders zeiden iets tegen elkaar over mij. Ik zei: 'Denkt u er om, u bent hier voor huiszoeking en ik wil geen op- en aanmerkingen.' Viebahn heeft, toen ik me over hen beklaagde, die Hollanders weggestuurd. Ik vroeg of ik me mocht gaan aankleden, en toen heb ik de enveloppen met spionagemateriaal verstoppt in het linnengoed en kriskras uit de kast gegooid. Ondertussen was (een andere SD'er) gekomen met twee vervangers en toen die het huis gingen doorzoeken en in de slaapkamer kwamen, zeiden ze: hier zijn ze al geweest.

Henk moest mee om verhoord te worden. Maar ik heb bij Viebahn veel bereikt. Ik ben naar hem toegegaan om te zeggen dat hij Henk los moest laten. Ik deed erg uit de hoogte, en hij zei dat Henk direct na het onderzoek thuiskwam, wat niet gebeurde. De tweede keer dat ik ging, zei ik dat Henk een cheque moest tekenen. Viebahn heeft me toen mee naar de gevangenis genomen en ik kon Henk duidelijk maken dat ze niets hadden gevonden. De derde keer zei ik kwaad dat ik altijd had gedacht dat een Duitse officier die zijn woord gaf, te vertrouwen was. Ik zei: 'En nou kom ik niet meer vragen, dan blijft-ie maar zitten.' Ik ging gewoon woedend weg. Ik was nog niet thuis of Henk belde op. Hij was vrijgelaten.'¹

Van Randwijk had in zijn gevangenschap die twee weken duurde, glashard ontkend dat hij iets met de brochure *Tenzij* . . . te maken had, ook toen hij met het lid van de *De Vonk*-groep geconfronteerd werd. Kennelijk was Viebahn door Ada van Randwijk sterk geïmponeerd. Hoe dat zij - met de woorden 'Of u bent de grootste leugenaar of u bent onschuldig', stelde hij de hoofdredacteur van *Vrij Nederland* op vrije voeten. De van Randwijks doken nu onmiddellijk onder.

Twee maanden later deed zich een nieuwe crisis voor, nog gevaarlijker.

Een *V-Mann* van de *Sicherheitspolizei* had contact met Hos gekregen, had zich z.g. gewond in het Amsterdamse Binnengasthuis laten opnemen en was daar door Hos met hulp van medewerkers van de *Vrij Nederland*-groep uit bevrijd. Hos deelde deze niet-doorziene verrader mee dat hij op zondag

¹ A. M. van Randwijk-Henstra in *Maatstaf*, april-mei 1968, p. 164-65.